

Aihe: Pilkanmaan koulu - Ongelmasta ratkaisuksi

Jakelu:

Kasvatus- ja opetuslautakunta
Kaupunginhallitus
Johtavat viranhaltijat

Arvoisa kasvatus- ja opetuslautakunnan ja kaupunginhallituksen jäsen, varajäsen sekä muut vastaanottajat,

Seuraavassa kokouksessanne 11.1.2024 päätätte Pilkanmaan koulun kohtalosta. Löysässä hirressä roikkumisen päätyminen nähdään joidenkin toimesta suoranaishana helpotuksena, mutta vielä on meitä, jotka ovat valmiina käymään taistoon koulun puolesta. Tiedän teidän olevan kiireisiä, joten kolmella pointilla asiaan, olkaa hyvä:

1. Suunitellut säästöt eivät toteudu

Säästöjen perustana on oletus koulurakennuksen kulujen päätymisestä nolnaan kun oppilaat siirretään pois. Tämä edellyttää silmien sulkemista joko siltä tosiasialta että säästö tapahtuu vain sisäisestä Tilapalveluiden perimästä vuokrasta tai ettei tyhjässä rakennuksessa olisi kuluja. Tietopyynnöllä saamani vuoden 2022 koulurakennuksen kulujen perusteella tekemäni arvio, joka perustuu pääasiassa kesäkuukausien (jolloin rakennus on tyhjänä) aikana muodostuneisiin kuluihin, osoittaa että kuluja syntyy n. 50 000€/v tyhjistäkin rakennuksesta. (Liite 1)

Henkilöstömenoista säästäminen tapahtuu ryhmäkokoja kasvattamalla, vaikka muuta perusteltaisiin. Tällä lienee välitön vaikutus oppimistuloksiin, tosin kustannuksiin vain välillinen. Seuraavia PISA-tuloksia kohti, Kouvolassakin! Jostain syystä Kouvolassa OAJ:n paikallisyhdistys on saatu kyläkoulujen lakkauttamisen agitaattoriksi, toisin kuin [vaikkapa Jyväskylässä](#).

2. Koulurakennuksen purkaminen ei ole halpaa eikä nopeaa

Päätös, jota olette nyt tekemässä, näyttää perustuvan ajatukselle että koulurakennukset puretaan ja se käy käden käänteessä. Pilkanmaan kyläyhdistys on jo vuonna 2020 pyytänyt lausunnot Kymenlaakson museolta ja Kymenlaakson rakennusperinteen yhdistys lisäksi ry:ltä, joissa todetaan rakennuksien olevan maakunnallisesti merkittävä rakennushistoriallinen ympäristö ja niiden suojelua asemakaavassa tulisi edistää. (Liitteet 2 ja 3)

Mikäli purkamista aiotaan edistää (kuten jo vuonna 2022 kaupungin tekemä osto 5 249,17€ osto Dovre Groupilta ennakoit, ks. Liite 1), tulee suojeluesitys kaupungin käsiteltäväksi kaikkine valitusmahdollisuuksineen.

Joka tapauksessa purkaminen maksaa jo yhden toimintavuoden kustannuksen verran omien kokousmateriaaliennekin mukaan, joten kannattaako ottaa riskiä että rakennusten suojelusta tulee kiistakapula rakennuksien omistajan ja paikallisten asukkaiden välille kuten Kymintehtaan piipusta tai Kymijoen varren voimalinjoista? Viitaten myös kohdan 1) tyhjän rakennuksen vuosikustannuksiin.

3. Opetustoimen henkilöstösäästöt ja suuruuden ekonomia - ideologiaa vai tietämättömyyttä?

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus totesi yksiselitteisesti [tuoreessa tutkimuksessaan](#), että "Koululakkautuksista ei synny koulutusmenojen säästöjä." Sen sijaan ne ovat omiaan aiheuttamaan ja kiihdyttämään alueiden elinvoiman heikkenemistä. Mikäli kaikki Suomessa luvatut koululakkautusten säästöt olisivat tosiaan toteutuneet, niin missä ovat Kuntalehden [artikkelissa 2017](#) kysytyt 800 miljoonaa euroa, jotka Suomessa pitäisi säästyä joka vuosi? [Valtakunnallisten](#)

[Move-mittausten mukaan](#) Maaseudulla asuvat esiteinit ovat jo nyt koulukyytien ja liikkumattomuuden vuoksi kaupunkilaisikätovereitaan heikkomassa kunnossa.

Mitä siis tällä säästötoimenpiteellä on odotettavissa? Eikö 90-luvun lamasta ja sen lapsista tehdyt tutkimukset ([THL:n kansallisesta syntymäkohortista 1987-1990 tehdyt kansainväliset tutkimusartikkelit](#)) riitä osoittamaan että lapsiin ja nuoriin kohdistuvat leikkaukset ovat miltei aina kestävämmällä pohjalla kun niitä tarkastellaan vähänkään pidemmällä aikavälillä? Mikä määrä tietoa riittäisi pitämään kasvat- ja opetuslautakunnan jäsenten päät kylmänä? Kouvolan Sanomia lukiessa mieleen tulee monia muitakin säästökohteita, mutta niitä voidaanakin perustella elinvoimatekijöinä, kun taas lähikoulut, jotka ovat niitä todellisia Kouvolan elinvoimatekijöitä, ovat vain seinä ja kulueriä. Ja unohtuuko samalla lapset niiden seinien sisällä?

Oletan teidän kysyvän nyt samaa mitä itsekkin kysyisin: **Mistä säästöt sitten?**

Vastaan: Kouvolan kaupungilla on jo Kuusankoskella omistuksessaan uudeksi yhtenäiskouluksi remontoitavissa oleva kiinteistö, johon voitaisiin siirtää muiden koulujen ohella myös FCG:n arvion mukaan heikkokuntoisen ja 5-10v sisällä mittavan peruskorjauksen tarpeessa olevan Keskustan koulun toiminnot. Keskustan koulun kulut ovat kokousmateriaalienne mukaan 223 000 €/v. Uuden koulurakennuksen rakentamisen sijasta tehtävällä Sairaalanmäen kiinteistöjen peruskorjauksella on positiivinen vaikutus alueen työllisyyteen, päästöihin ja hankkeen kustannuksiin. Lisäksi nyt tyhjillään olevat kiinteistöt saadaan tuottamaan ja jokapäiväinen nousu mäen päälle tekisi ihmeitä koululaisten lihaskunnolle, joka näkyy lisääntyneenä liikunnallisuutena ja säästyvinä terveystalouksina vuosikymmenten ajan. Siispä ratkaisuksi esitän koulua Sairaalanmäelle säästö-, työllisyys- ja ympäristötekona.

Pilkanmaan kyläyhdistys ry:n hallituksen puolesta,

Isä ja veronmaksaja
Pilkanmaa

Päivämäärä
19.11.2020

Numero
D/122/11.05.00.00/2020
KyM321

Pilkanmaan kyläyhdistys

[REDACTED]
Kouvola

Mielipide

Pilkanmaan koulu

Pilkanmaan kyläyhdistys on pyytänyt Kymenlaakson museolta kannanottoa Pilkanmaan koulun rakennus- ja kulttuurihistoriallisesta arvosta.

Pilkanmaan koulun alueella sijaitsee kaksi koulurakennusta sekä entinen opettajien asuntola (1956), joka nykyisin toimii päiväkotina. Vanhempi kouluista, kansallisromantiikasta ja jugendista vaikutteita saanut puurakennus, on valmistunut vuonna 1910. Pilkanmaan kartanon omistaja Hjalmar Forstadius lahjoitti tontin koululle vuonna 1907. Pilkanmaa siirtyi litin pitäjämästä osaksi Kuusankoskea vuonna 1931 ja koulun oppilasmäärä kasvoi. Rakennusmestari Eino Niinisen suunnittelema, tyyllillisesti klassismin sävyttämää funktionalismia edustava, kaksikerroksinen, tiilirunkoinen ja valkoiseksi rapattu uusi koulurakennus valmistui vanhan koulun viereen vuonna 1938. Rakennustöistä vastasi urakoitsija A. Lehtinen. Uuden koulurakennuksen valmistuttua vanhasta koulusta tuli oppilasruokala ja sivukirjasto. Nykyisin vanhassa koulussa toimivat ruokalan lisäksi alakoulun pienryhmät.

Sotien jälkeen tarvittiin jälleen lisää opetustilaa ja uuden koulun laajenusosa valmistui vuonna 1957. Laajennuksen suunnitteli rakennusinsinööri Erkki S. Raunio ja rakennustyöt suoritti Rosenqvistin rakennustoimisto. Laajennuksen yhteydessä rakennuksen ilme sai 1950-luvun piirteet. Rakennuksen tasakatto muutettiin satulakatoksi ja vanhaa osaa korotettiin yhdellä kerroksella yhtenäiseksi kolmikerroksisen laajenusosan kanssa. Tänä päivänä muistuttaa 1930-luvun funktionalismista rakennukseen tuovat alkuperäinen ikkunajako, pääsisäänkäynnin kehys, ulko-ovien peilijako sekä rakennuksen vaalea ja sileä rappaus. Nykyisin koulussa annetaan opetusta 1.-6.-luokille.

Pilkanmaan koulun rakennuksia ei ole suojeltu, mutta ne on huomioitu eri inventoinneissa, mm. Kymenlaakson rakennuskulttuuri -julkaisussa

Päivämäärä
19.11.2020

Numero
D/122/11.05.00.00/2020
KyM321

(1992), Kymenlaakson kulttuuriympäristökartoituksessa (2008) sekä Kuusankosken kaavoitus- ja rakennusperintö, osa II: Kolme tehdasta, yksi kunta -teoksessa (2015). Pilkanmaan koulun alueella nivoutuu mielenkiintoisella tavalla yhteen 1900-luvun suomalaisen koululaitoksen rakennushistoria. Rakennusten voi katsoa olevan paikallisesti merkittäviä alueen historian ja asukkaiden identiteetin näkökulmasta. Myös maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää rakennetun kulttuuriympäristön vaalimista (MRL 118 § ja 139 §). Rakennusten pysyminen koulukäytössä on niiden säilymisen ja kulttuurihistoriallisen arvon säilyttämisen kannalta paras ratkaisu. Kymenlaakson museo kannattaa koulujen suojeluarvojen selvittämistä. Selvityksen pohjaksi ja rakennusten historian tallentamiseksi museo suosittelee rakennushistoriaselvitysten laatimista koulun alueen rakennuksista.

KYMENLAAKSON MUSEO

[REDACTED]
Rakennustutkija

Koulutus on sijoitus tulevaisuuteen eikä pelkkä kuluerä

Joitain viikkoja sitten kuulimme hyvän uutisen kaupunginhallituksen ehdotettua, että Pilkanmaan ja Kaipiaisten koulut saavat jatkaa. Viimeaikaisissa mielipidekirjoituksissa on kuitenkin kritisoitu kaupunginhallitusta säästölistan karsimisesta. Kirjoituksissa vaaditaan vaikeiden päätösten tekemistä, joihin ilmeisesti lähikoulujen lakkauttaminen kuuluu. Kaupungin talous on tunnetusti heikolla tolalla, mutta on täysin arvokysymys, mistä halutaan säästää.

Pilkanmaalla lapset saavat oikeasti olla lapsia ja leikkiä laajalla pihamaalla, missä kaikille on tilaa ja tekemistä. Koulun ympäristö on ainutlaatuinen ja luonnonläheinen. Metsä on aivan vieressä ja Kymijoki kauneimmillaan aivan lähietäisyydellä. Liikuntamahdollisuudet ovat huippuluokkaa, sillä koulun pihalla on jalkapallo- ja luistelukenttä, talvisin pulkkamäki sekä kävelymatkan päässä maineikkaan painiseura Pilkanmaan Pilkkeen painisali, pururata ja latu. Luistelukenttä ja latu tehdään talkoilla, jolloin kaupunki säästää. Isompien koulujen ympärillä ei ole tällaista yhteisöllisyyttä.

Päiväkodin välitön läheisyys luo loistavat puitteet esi- ja alkuopetukselle ja koululaiseksi siirtyminen onkin lapsille erittäin helppoa. Luokkakoot ovat oppimisen kannalta ihanteelliset, koska opettajilla on aikaa ottaa kaikki yksilöllisesti huomioon. Jos kiusaamista esiintyy, se hoidetaan asianmukaisesti, koska kaikki tuntevat toisensa. Lisäksi korona-aikana väljyys luokkatiloissa on ollut merkittävä turvallisen lähiopetuksen mahdollistava asia.

Koulurakennukset ovat huomioitu monessa eri rakennusinventoinnissa ja ne ovat maakunnallisesti merkittäviä rakennuksia. Rakennusten kulttuurihistoriallinen arvo ei ole tullut esille lakkauttamisesta keskustellessa. Kouvolassa ei ole ylenpalttisesti vanhaa rakennuskantaa, joten meidän tulisi vaalia vielä olemassa olevia arvokkaita rakennuksiamme, joissa ei ole sisäilmaongelmia.

Pilkanmaan koulun oppilasmäärät ovat pysyneet tasaisina useamman vuoden, mutta nyt on riskinä, että oppilasmäärät vähenevät jatkuvan lakkautusuhan vuoksi. Kouvolan kaupunki perustelee koulun lakkautusta vähenevällä oppilasmäärällä, mutta samalla karkottaa lapsiperheitä pois heikentämällä lasten ja nuorten palveluita. Pienien koulujen lakkauttamisella on myös yhteys lasten juurtumiseen kotipaikkakunnalleen. Suuriin kouluihin siirtyminen johtaa kotiseutuidentiteetin menettämiseen ja juurettomuuteen, sillä lapset eivät pääse luomaan suhdetta oman yhteisönsä lapsiin, eikä heille muodostu samanlaista kiintymystä kotiseudulle kuin pienessä koulussa.

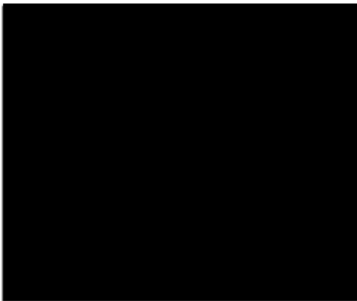
Kaupungin perusopetuksen kehittämisselvityksessä mainitaan, että palveluverkkoa tulisi optimoida inhorealistisesti ja kouluja tulisi lakkauttaa etunojassa ja nopeasti. Tämä kuulostaa luonnonläheisestä ja yhteisöllisestä elämisestä luopuneen täysin järjenvastaiselta puheelta. Tällaiset päätökset tulee tehdä tarkkaan harkiten, huomioiden kaikki lakkautuksen vaikutukset ja ottaen lapset ja lapsiperheet huomioon eikä sokeasti olettaen, että koululakkautuksilla saadaan automaattisesti talousongelmat korjattua.

Suuri osa lakkautettavan koulun kustannuksista siirtyy toiselle koululle, kun lakkautettavan koulun lapsille on joka tapauksessa järjestettävä opetus toisessa koulussa. Lisäksi oppilaiden kuljetuskustannukset kasvavat. Säästöt syntyisivät lähinnä ryhmäkokojen

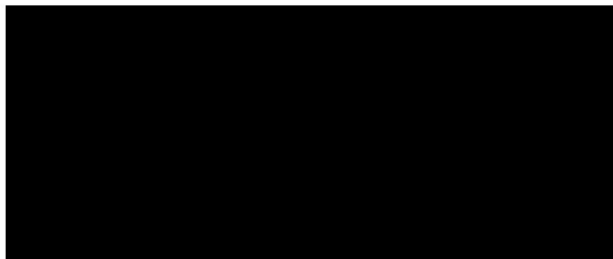
kasvattamisesta. Tutkimuksen mukaan suurissa luokissa lasten välisten kontaktien määrä kasvaa liian suureksi, joka vaikuttaa lasten psyykkiseen hyvinvointiin negatiivisesti. Haittoja ei vähennä opettajien ja ohjaajien määrän lisääminen luokassa. Erityisen tuen tarve yleensä lisääntyy, mikä vähentää saavutettavia säästöjä. Pienen koulun tuttu ja turvallinen ympäristö lisää lasten hyvinvointia ja itsetuottamusta sekä ehkäisee syrjäytymisen riskiä tulevaisuudessa. Tästä johtuvat säästöt ovat merkittäviä, mutta eivät näy missään laskelmissa.

Kun kaupungin palveluja lakkautetaan ensisijaisesti pienemmistä kylistä ja taajamista, tulee monille mieleen kuntaliitosta edeltävät ajat ja vastakkainasettelu lisääntyy. Kouvolalla on edessään loistava tulevaisuus ja se vaatii paitsi kipeitä, mutta myös arvopohjaisia ratkaisuja, joilla saadaan kaupunki kaikkine taajamineen pidettyä elinvoimaisena ja asumisen arvoisena. Näin saadaan Kouvolasta yhtenäisempi ja vahvempi kaupunki.

Pilkanmaan kyläyhdistyksen hallitus

23.1.2021

Pilkanmaan kyläyhdistyksen puheenjohtaja

Pilkanmaan kyläyhdistys

Kannanottopyyntöne 26.10.2020

lisakki ry:n* kannanotto Pilkanmaan koulujen säilyttämiseksi

Olette pyytäneet kannanottoamme Pilkanmaan koulujen mahdolliseen suojeluun liittyen ja koulukokonaisuuden arvosta ja merkityksestä rakennushistoriallisena kokonaisuutena. Kerrotte, että koulu on lakkautusuhan alla.

Pilkanmaan koulualueella on seuraavat rakennukset: vanha puurakenteinen koulu 1910-luvun vaihteesta, 1938 kahdeksan valmistunut ja kunnanrakennusmestari Eino Niinisen suunnittelema koulurakennus, joka laajennettiin 1957. Laajennuksen suunnitelmapiirustukset on allekirjoittanut rakennusinsinööri Erkki S. Raunio. Koulun tontin lahjoitti Pilkanmaan kartanon omistaja Hjalmar Forstadius v. 1907.

Pilkanmaan puurakenteinen koulu edustaa harvinaistuvaa kyläkouluperinnettä. Se edustaa 1900-luvun alun koulurakennuksille ominaisia jugendhenkisiä piirteitä. 1938 ja 1957 valmistuneet osat ovat niin ikään rakentamisajalleen ominaisia, tyylillisesti funktionalismiin perustuvia rakennuksia.

Rakennuskokonaisuus mainitaan Kymenlaakson seutukaavaliiton julkaisussa A:26 (Kymenlaakson rakennuskulttuuri, 1992). Kohde: Kuusankoski 58. Pilkanmaan koulut ovat myös mukana Kuusankosken alueen rakennuskulttuuriselvityksessä Kolme tehdasta ja yksi kunta, Kuusankosken kaavoitus- ja rakennusperintö (Kouvolan kaupunginmuseon julkaisuja 5). Näihin inventointeihin viitaten koulukokonaisuus on nähtävä maakunnallisesti merkittävänä rakennushistoriallisena ympäristönä.

Kymenrannan ja Pilkanmaan rakennuskanta muodostaa moni-ilmeisiä pientaloalueita, joissa näkyy 1900-luvun alkupuolelta lähtien vallalla olleita suunnittelu- ja rakentamistapoja. Koulun lähistöllä sijaitsevat myös Pilkanmaan kartano ja uittohistoriaan kuuluva Saukkola. Koulurakennukset liittyvät tähän laajempaan rakennushistoriallisesti merkittävään aluekokonaisuuteen – sen arvokkaana osana.

Rakennettujen ympäristöjen suojelu tapahtuu ensisijassa asemakaavalla. Asemakaavaa ohjaavina ylemmän tason kaavoina ovat maakuntakaava ja yleiskaava. Lisäksi on otettava huomioon kulttuurimaisema-alueet, jotka esiintyvät maakuntakaavassa sekä valtakunnallisissa inventoinneissa ja raporteissa. Kaavoituksen yhteydessä tulisi aina tehdä rakennushistoriallinen selvitys, jossa kulttuurihistorialliset arvot tuodaan esille. Usein kaavoitus voi olla niin iäkäästä, että sitä voidaan pitää suojelunkin näkökulmasta vanhentuneena. Allekirjoittaneilla ei ole ollut mahdollisuutta tutustua alueen ajantasaiseen kaavoitustilanteeseen.

lisakki ry pitää Pilkanmaan koulujen rakennushistoriallista arvoa merkittävänä ja niiden suojelu asemakaavalla tulee mielestämme toteuttaa. Koulun käyttö alkuperäisessä tarkoituksessa on parasta kulttuuriympäristön vaalimista.

6.11.2020

Kymenlaakson rakennusperinneyhdistys lisakki ry

Hallituksen jäsen

Puheenjohtaja

*Kymenlaakson rakennusperinneyhdistys lisakki ry on perustettu vuonna 2014 ja sen tarkoituksena on vaalia ja tehdä tunnetuksi kymenlaaksolaista ja muutakin rakennusperinnettä. Yhdistys antaa asiantuntija-apua rakennusperinteen hoitoon liittyvissä kysymyksissä ja pyrkii saattamaan yhteen niin rakennusten omistajat, perinteen ystävät sekä eri alojen asiantuntijat ja käsityöläiset mm. järjestämällä tapahtumia ja muuta toimintaa.